

Gastles Syrische vluchteling maakt indruk

Stel: je woont met je familie in Syrië, waar je bent geboren en opgegroeid. Dan breekt de oorlog uit en je moet vluchten. Maar je vader is ziek en moet in Syrië blijven. Jij kunt kiezen: of naar een veilig buurland vluchten, of naar een onveilig, ander deel van Syrië, maar wel in de buurt van je zieke vader. Wat zou jij doen?

‘Children were crying on the boat, we were all afraid’

Salma uit Syrië vertelt hoe ze zich tegen Assad heeft verzet en waarom ze moest vluchten.

Het zijn de hoofdbrekkende vragen die havo-4 leerlingen van het Christelijk Lyceum Delft vandaag voorgeschoteld krijgen in het lespakket *Verhaal van een Vluchteling*, ontwikkeld door vredesorganisatie PAX en Critical Mass. In een *serious game* verplaatsen leerlingen zich in Syriërs die onmogelijke keuzes moeten maken in de oorlog. Zo zit Rachel (15) met haar koptelefoon achter de computer en mompelt ze tegen haar beeldscherm: 'Neem ik wapens mee in een protest waar de vorige keer geschoten werd? Pfff ik weet het niet...' En aan het gezicht van haar buurvrouw te zien, moet die ook kiezen tussen twee kwaden. Tussendoor krijgen ze informatie over het land, de revolutie, en de impact van het conflict.

SCHRIKKEN

De les is onderdeel van een projectweek, vertelt hun docent Nederlands Eveline Pollmann. 'De leerlingen gaan onder andere ook langs bij een AZC en er komt iemand langs in de klas van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Alles om deze vraag te beantwoorden: Wat betekent het om als vluchteling naar Nederland te komen? Want Pollmann zegt nog wel eens te schrikken van de ideeën die leerlingen hebben over vluchtelingen. Ze merkt dat jongeren een duidelijke mening hebben op basis van wat ze thuis bij hun familie of met hun vriendjes bespreken. 'Maar die mening is vaak heel erg links óf heel erg rechts: "Ik zou zo'n AZC niet in mijn achtertuin willen", bijvoorbeeld, en de term 'geluuszoezers' vliegt me vaak om de oren. Andere leerlingen vinden vluchtelingen enorm zielig en compleet hulpeloos. Ik vind het belangrijk dat ze een genuanceerde mening kunnen vormen. Veel van hen leren nu voor het eerst echt wat er in Syrië gebeurt', zegt ze. 'Het journaal kijken ze meestal niet, want dat is best lastig, maar het jeugdjournaal is weer te kinderachtig. Dit soort lessen zijn daarom belangrijk.' Als leraar wil je over zo'n onderwerp een open gesprek voeren zonder te sturen, geeft Pollmann aan, maar dat is nog niet zo makkelijk. 'Het maakt veel meer indruk als ze zelf in gesprek gaan met de mensen waar het over gaat.'

NET ALS JULLIE

Daarom staat er na de *serious game* een gastspreker voor de klas: Salma. De Syrische vluchteling, klein van stuk maar met een grote bos krullen, is 33 jaar. Ze houdt van Syrisch eten, vertelt ze, zoals hummus en 'we have the best wine!' Ze zingt graag en is gek op haar familie, die de klas breed toelacht vanaf foto's in de PowerPoint waar Salma doorheen klikt. 'And look, these are my friends!' Het zijn foto's die lijken te zeggen: kijk, ik ben net als jullie. Dan vertelt Salma over Syrië en president Assad. Leerling Morena (17) steekt

haar hand op: 'Hoe kwam deze foute man aan de macht?' Hij volgde zijn vader op, die dertig jaar alleenheerser was, legt Salma uit. Ze vertelt hoe ze zich tegen Assad heeft verzet met geweldloze demonstraties ('We just asked for a better life') en hoe ze verraden werd ('There are ears everywhere'). Daarom moest Salma vluchten.

GEARRESTEERD

Zelf vond ze het een 'sad decision', de vraag of ze moest vluchten. Maar het werd onvermijdelijk toen haar broer en vriend gearresteerd dreigden te worden voor hun verzet. Griekenland, Kroatië, Slovenië, Oostenrijk, Duitsland: voor Salma in Nederland kwam, liet ze alles achter in Syrië en moest ze met de boot, de bus, de trein en lopend door deze landen. De leerlingen van havo 4 luisterden muisstil naar haar relaas: 'Children were crying on

'Veel Syrische vluchtelingen bewaren hun huissleutels goed'

the boat, we were all afraid.' Dan vraagt Sara (16): 'Had je wel genoeg geld bij je?' Salma knikt en vertelt dat ze een goede baan had in Syrië. 'I was a teacher and a tv series editor.' Ze vertelt dat ze nu in Nederland vrijwilligerswerk doet en studeert. 'Conflictstudies and Dutch! It's a difficult language...'

HUISSLEUTELS

'Mis je je spullen niet?', vraagt Wendy (16). 'First I thought my stuff was important, but people are dying. So now I don't care.' En: 'Ben je van plan om terug te gaan?', vraagt Pollmann na de presentatie. Salma lacht smachtend. 'Yes, we will go back to rebuild our country.' Ze vertelt dat veel Syrische vluchtelingen hun huissleutels goed bewaren, met het plan om weer naar huis te gaan. Maar dat ze ook niet kan afwachten tot het daar veilig wordt. 'I have to build a life here now and tell my story.' Ze zegt hiermee iets terug te willen geven aan het land dat haar zoveel gaf. 'And my message is: give people a chance, talk to each other!'

Pollmann vond het een bijzondere les: 'De leerlingen hoeven nu niet ineens zelf vluchtelingen te gaan helpen hierna, maar ze gaan nu wel met hen in gesprek.' ■

Wij/zij-denken

Naast de *serious game* en een Syrische spreker kan ook een training voor docenten gekozen worden over hoe om te gaan met wij/zij-denken in de klas. Meer info: contact@verhaal-vaneenvluchteling.nl. Het project wordt gesteund door de Nationale Postcode Loterij.